

Mit lehet mondani róluk, ami újnak bizonyulhat? Születési és elhalálozási adataik nem változtak, életük eseményeinek időrendje is ugyanaz. Ami más, az az, ami azóta történt, s ami új értelmet ad életüknek.

Mindez a Zsidókhöz írt levélben az Újszövetség egyik részében van összegezve. A könyv írója szerint a hit egy olyan pozitív eszme, amelynek a jövőbe kell vinnie bennünket. A hit nem más, mint egy jobb jövő elhívése. A könyv felemlegeti azoknak a hősöknek a hosszú sorát, akik már rég nincsenek, de akik hívő életükkel példát mutatnak számunkra, és ezt a fontos megjegyzést teszi: "És mindezek, noha hit által elnyerték az Írás jó bizonyosságát, nem teljesült be rajtuk az ígéret, mert Isten számunkra valami különbről gondoskodott, és azt akarta, hogy ők nélkülünk jussanak el a teljességre." (Zsid 11, 39-40)

A múlt csak velünk lehet teljes. Mi egészítjük ki a történelmet és az így kap teljes értelmet. A folyamat nem áll meg velünk. A mi életünknek és tetteinknek is későbbi nemzedékek fognak értelmet adni. Közben mi is hitben élünk. Így születünk megint újra és újra.

Visszatérek arra, amit Edwin Muir mondott. Minden embernek kétszer kellene élnie, mert az "első kísérlet vak". Milyen óriási meglátás: "az első kísérlet vak"! Később, legalábbis részben, látunk.

Úgy érzem, nemcsak kétszer, többször is élnünk kellene, s minden alkalommal nagyobb világosságban, annak ellenére, hogy minden jövőbe tett lépés a hit cselekedete.

Talán erre gondolt Jézus, amikor Istenországának "meglátásáról" beszélt: "ha valaki nem születik újonnan, nem láthatja meg az Isten országát". Ámen.

SZABÓ LÁSZLÓ

BERDE MÓZES PÉLDAMUTATÁSA

Mintegy másfél éve töltöm be a maros-küküllői Egyházkör felügyelő gondnoki tisztét, és a viszonylag rövid idő alatt, az egyházközségek látogatása alkalmával, illetve a lelkészekkel, gondnokokkal folytatott beszélgetések alapján látom-tapasztalom, milyen nehéz anyagi körülmények között fejt ki tevékenységét egyházi közösségünk.

Az Unitárius Egyház, hasonlóan más kisebbségi felekezethez, az elmúlt négy és fél évtizedben szinte kizárólag a hívek adakozására és ritkán külföldi testvérei segélyeire számított csak.

A rendszerváltás után négy évvel kénytelenek vagyunk belátni, hogy egyházunk működésének anyagi feltételei éppen olyan bizonytalanok, mint régen. A pár évig szépen érkező segélyadományok természetesen rendre elfogynak. Így pénzforrásként továbbra is maradnak a hívek, de manapság többségüknek a messzemenő jószándék ellenére sincs már miből adnia.

Az anyagi gondoktól terhes időszakban a mélypontból való kilábalást - meggyőződésem szerint - csakis a berdemózesi vasakaraton vagy a balázsferenci elképzeléseken alapuló kezdeményezések és vállalkozások, valamint az összefogás hozhatnak.

Tudjuk és valljuk: az egyház nem gazdasági vállalkozás, hanem vallás-erkölcsi egyesülés, de a magasztos hivatás betöltése anyagi eszközök nélkül alig elképzelhető.

Emlékezetes, hogy Jézus ugyan kiűzte a kufárokat a templomból, de a templomon kívül jól gazdálkodó, jól befektető embert megdicsérte. Az egyházi vállalkozás közös jellemzői, hogy céljuk nem egyéni jövedelemszerzés, hanem az egyház anyagi helyzetének javítása. A fentiek szellemében indított vállalkozások és az összefogás nyomán egyházközségeink nemcsak az önkéntes adományokra szorítkozhatnak, hanem önálló, rendszeres bevételük is lehet.

Különösen falun van szükség a gyors szemléletváltásra, hiszen a gazdaságilag fejlett országok példája mutatja, hogy a vidéki-falusi lakosság jövedelmének ma már több mint fele a nem-mezőgazdasági jellegű forrásokból ered. A mezőgazdasági tevékenység hovatovább részidős elfoglaltsággá válik. Az így felszabaldult időt, illetve munkaerőt más területeken kell hasznosítani, mint a kereskedelm (a saját termény direkt eladása) vagy a különféle szolgáltatások bővítése. Ez utóbbiak keretében például a falusi turizmust húzó ágazattá lehet fejleszteni rövid távon.

Arra kell törekednünk, hogy a már említett berdemőzesi illetve balázsfrenci példamutatások buzdító erővel hassanak a ma lelkészei és gondnokai számára.

Ilyen vonatkozásban nagyon fontos lenne megszervezni a gondnokok és presbiterek képzését, illetve továbbképzését, amelynek keretében - többek között - megtanulhatnák, hogyan lesz az ötletből vállalkozás és hogyan lesz a vállalkozásból pénz.

Az eddig elmondottakat mintegy konkretizálva egész röviden, három gondomat, gondolatomat szeretném önökkel megosztani, szíves támogatásukat, illetve együttműködésüket kérve ezekkel kapcsolatban:

Az első a homoródszentmártoni "Dávid Ferenc Ifjúsági és Konferencia Központ" ügye. Ez a létesítmény - amelynek a jövőbeni jelentősége csakis egyetemes egyházi szinten értékelhető - Kászoni József lelkész távozásával gondnok nélkül maradt. Sürgősen gondoskodnunk kell, hogy egy vállalkozó hajlamú, mozgékony lelkész kerüljön Homoródszentmártonba és ezzel egyidőben egy kuratórium foglalkozzon a létesítmény befejezése, illetve a komplexum hasznosítása kérdéskörével.

A második gondolat egy unitárius kölcsönző-segélypénztár szervezésére vonatkozik, amely támogatni lesz hivatott az induló vagy már működő kisvállalkozásokat. A mai rohanó-inflációs időben a pénz csak úgy őrzi meg értékét, ha "dolgozik". Ennek érdekében olyan emberek kezébe kell helyezni, akiknek érzékük és vállalkozói rátermettségük van a tőke működtetéséhez.

A harmadik gondolat a halhatatlan emlékü Berde Mózes-cipő alapítványából ihletődik. Az Unitárius Egyház 1995. január 1-től kezdődően hozzon létre egy keresztelői-betétkönyv-alapítványt. Ennek keretében egyházunk minden új tagjának a keresztelési szertartás alkalmával egy (pl. 50 000 lejes) betétkönyvet adjunk át, amely a gesztus eszmei értékén túl, egy szerény anyagi indítékot is jelent a szülőknek, majd később a birtokosnak.

Berde Mózes 1815-ben született, így a jövő évben bizonyára megemlékezünk majd születésének 180. évfordulójáról. Páratlan szorgalommal és önmegtartó takarékosággal gyűjtött vagyonra az Unitárius Egyház hasznát és boldogulását szolgálta egy hosszú korszakon át.

Most, amikor az ő emlékét idézzük, arra kérem önöket, hogy mi, a mai zaklatott idők unitáriusai se legyünk restek egyházunk anyagi jólétéért munkálkodni!

ESZMÉK, GONDOLATOK

Ha ezerszer is megszületett Krisztus Bethlehemben, de benned nem, akkor örökre elvesztél. (*Angelius Silesius*)

Jöjjön el a te országod. A gyűlölet helyett a szeretet,/ a háború helyett a béke,/ az erőszak helyett a szelídség,/ a bosszú helyett a megbocsátás országa. (*Carlo Cretto*)

Nem teérted van a Mindenség, hanem te vagy óérette... te azonban elégedetlenkedsz, mert nem látod be, hogy dolgaidnak olyan alakulása, mely a Mindenség számára legjobb, egyszersmind számodra is a legjobb a közös származás erejénél fogva. (*Platon*)

A vallás tudomány nélkül korlátozott; nem teljesen nyitott a valóságra. A tudomány vallás nélkül nem teljes; nem juthat el a lehető legmélyebb megértésig. (*J. Polkinghorne*)

Adja meg az Isten/ sírásaink végét./ Lelkünk teljességét,/ S vágyott békeségét. (*Ady Endre*)

Ha későn, ha csonkán, ha senkinek - írd. (*Arany János*)

Ne nézz, ne nézz hát vágyaid távolába/ Egész világ nem a mi birtokunk;/ Amennyit a szív felfoghat magába,/ Sajátunknak csak annyit mondhatunk. (*Vörösmarty Mihály*)

A haladás mindig kockázattal jár. Nem lehet úszni is, meg száraznak is megmaradni egyszerre. (*Frederic Wilcox*)

Barátaim azt hiszik, hogy fekszem,/ nem tudják, már járni tanuló/ megadóan, Isten oldalán. (*Zelk Zoltán*)

Mindnyájunknak kötelességünk, ha csak egy homokszemnyit is, odavetni nemzeti műveltségünk pompás épületéhez. (*Orbán Balázs*)

Előttem csak egy parancs áll feltétlenül: tiszteld az ősi, az anyai nyelvet. (*Brassai Sámuel*)